

Kohti tasapainoisempaa sukupuolijakaumaa EU:n virastojen hallintoneuvostoissa

EU:n virastot ovat tärkeä osa Euroopan unionia. Niiden työ kohdistuu moniin erilaisiin asioihin, jotka vaikuttavat sekä naisten että miesten päivittäiseen elämään, kuten elintarviketurvallisuus, liikenne, sukupuolten tasa-arvo ja monet muut.

Jokaisen viraston johdossa on hallintoneuvosto, joka varmistaa, että virasto täyttää tehtävänantonsa. Hallintoneuvoston jäsenet ovat yleensä jäsenvaltioiden, Euroopan komission, Euroopan parlamentin tai muiden virastojen edustajia.

Vaikka EU on sitoutunut sukupuolten tasa-arvoon päätöksenteossa, EU:n virastojen hallintoneuvostoissa sukupuolijakauma on kaikkea muuta kuin tasapainoinen. Vain joka kolmannessa hallintoneuvostossa puheenjohtajana on nainen, ja muista jäsenistä naisia on vieläkin vähemmän.

Hallintoneuvoston jäsenten nimittämisestä vastaavat lähinnä jäsenvaltiot sekä Euroopan komissio ja Euroopan parlamentti.

Vuonna 2015 jäsenvaltioiden nimittämistä hallintoneuvoston jäsenistä vain 30 prosenttia oli naisia. Euroopan komission nimittämistä jäsenistä 26 prosenttia oli naisia ja Euroopan parlamentin nimittämistä 40 prosenttia.

Sukupuolten tasa-arvoa koskeva sanasto ja tesaurus

Tasa-arvokynnys

Naisten ja miesten tasavertaisen osallistumisen aikaansaamiseksi tasa-arvotavoitteeksi on yleensä katsottu osallistumisaste 50/50. Euroopan neuvoston mukaan tasa-arvokynnyskseen katsotaan miesten ja naisten osallistumisaste, joka on vähintään 40/40.

<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

Jäsenvaltioiden hallintoneuvostoihin nimittämät naiset

Naisjohtajien määrän vähentyminen EU:n virastoissa

Naisten osuus hallintoneuvostojen puheenjohtajina on vaihdellut, mutta yleisesti ottaen kuitenkin kasvanut. Naisten osuus EU:n virastojen johtajista kasvoi vuosina 2003–2009, ja vuonna 2009 se oli 29 prosenttia (6/21). Suuntaus kääntyi kuitenkin laskuun, ja vuonna 2014 naisten osuus oli 16 prosenttia.¹

EIGE:n tasa-arvotilastojen tietokanta on hyödyllinen väline, jonka avulla voidaan seurata sukupuolijakauman korjautumista EU:n virastojen päätöksenteossa. Asiaa koskevia tietoja voi hakea kohdasta "women and men in decision-making" (naiset ja miehet päätöksenteossa).

EU:n virastojen määrä kasvoi 24:stä 37:ään vuosina 2011–2012, ja juuri tuolloin naiset alkoivat menettää jalansijaa toimivan johdon päätöksenteossa. Uudet virat menivät pääasiassa miehille.

Tasa-arvoa koskevat säännökset toimivat

Vuonna 2015 hieman yli neljänneksellä EU:n virastoista (10/39) oli tasa-arvoa koskevia säännöksiä perustamisasetuksessaan tai tällaisia oli lisätty perustamisasetukseen myöhemmin. EIGE:n tutkimustulosten perusteella niissä virastoissa, joilla oli tasa-arvoa koskevia säännöksiä, naisten osuus hallintoneuvostossa oli keskimäärin suurempi. Kolmekymmentä prosenttia virastoista, joilla oli tällaisia säännöksiä, oli päässyt tasapainoisempaan sukupuolijakaumaan hallintoneuvostoissaan. Vastaavasti oli käynyt vain 18 prosentille virastoista, joissa tällaisia säännöksiä ei ollut.

Tasapainoinen sukupuolijakauma viraston hallintoneuvostossa

- Eurofound, ETF, FRA (tasa-arvoa koskevia säännöksiä)
- CPVO, ECDC, ECHA, SMHV, CdT (ei tasa-arvoa koskevia säännöksiä)

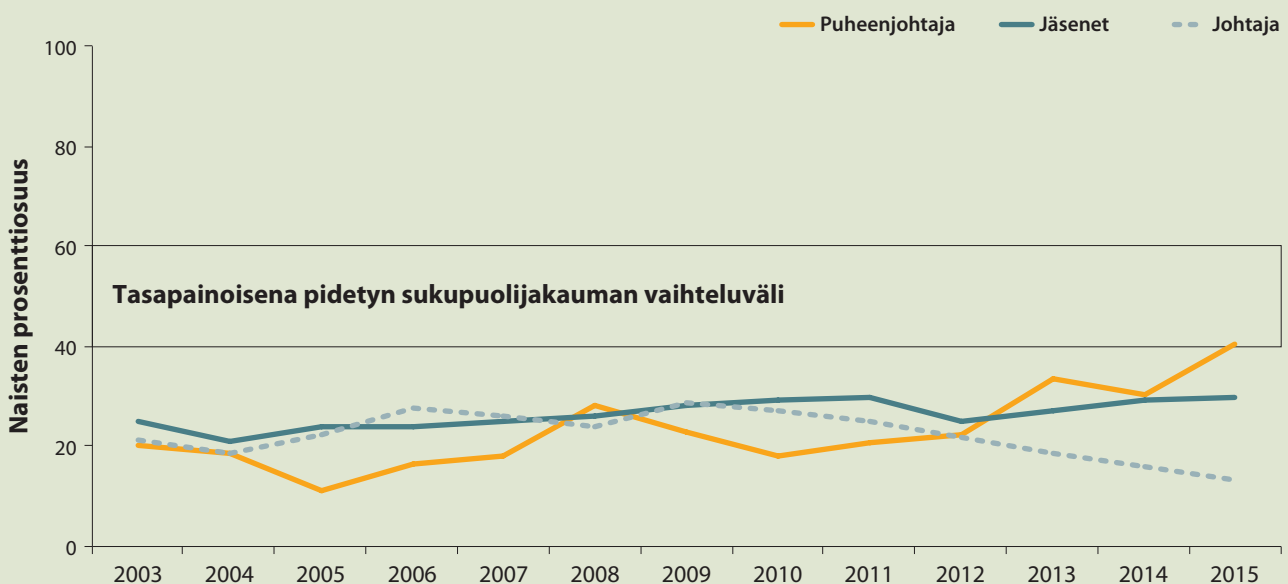
Lisää tietoa EIGEstä

Tasa-arvotilastojen tietokannasta saa viimeisintä valtaa ja päätöksentekoa koskevaa tilastotietoa kansallisella tasolla ja koko EU:ssa. Eri jäsenvaltioita koskevat tiedot ovat keskenään vertailukelpoisia.

¹ Vuonna 2014 seuraavien 6 viraston johtajana 38:sta oli nainen:

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA), Euroopan puolustusvirasto (EDA), Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE), Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA), Euroopan koulutussäätiö (ETF) ja Euroopan unionin elinten käännoakeskus (CdT).

Naisten osuus ylimmissä päätöksentekotehtävissä EU:n virastoissa vuosittain

Virastojen lainsäädäntöasiakirjoihin sisältyvät tasa-arvoa koskevat säännökset voivat korjata tehokkaasti hallintoneuvostojen sukupuolijakaumaa. Tämä koskee erityisesti niitä virastoja, jotka toimivat aloilla, joilla sukupuolten eriarvoisuus on huomattavan suurta sukupuolen mukaisen segregaatian vuoksi (esim. pankkitoiminta, kuljetus ja puolustusala).

Menestystarina

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisella (ESMA) ei ollut perustamisasetuksessaan yhtään tasa-arvoa koskevaa säännöstä, eikä sen perustamisen aikaan hallintoneuvostossa ollut yhtään naisjäsentä. Tasa-arvoa koskevia säännöksiä sisällytettiin kuitenkin myöhemmin perustamissäädökseen, ja vuosina 2003–2014 naisjäsenten osuus kasvoi 12 prosenttiyksikköä.

Sukupuolen mukainen segregatio on sitkeässä

Naisia on keskimääräistä enemmän, 45 prosenttia, sosiokulttuurisella alalla toimivien virastojen hallintoneuvostoissa (naisten keskimääräinen osuus on 29 prosenttia). Niillä aloilla, joilla sukupuolen mukainen segregatio työmarkkinoilla on yleistä – kuten infrastruktuuri, pankkitoiminta/rahoitusala sekä turvallisuus ja puolustus – on erityisen haastavaa päästä tasapainoiseen sukupuolijakaumaan.

Miesten valta-asema sellaisten EU:n virastojen hallintoneuvostoissa kuin Euroopan valvontaviranomaiset, Euroopan sääntelyviranomaiset ja yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alan virastot vastaa selvästi tällaista segregatiota, sillä hallintoneuvoston jäseniksi nimitetään automaattisesti tietystä virassa kansallisella tai EU:n tasolla toimivia virkamiehiä.

EU:n virastoissa näkyvä sukupuolen mukainen segregatio on samankaltainen kuin jäsenvaltioiden ministeriöissä, joissa miehet pitävät hallussaan valtion perustoimintaan kuuluvia salkkuja (esimerkiksi puolustus, oikeus ja ulkopolitiikka) ja naiset huolehtivat sosiokulttuurisista aloista (esimerkiksi koulutus, terveydenhuolto ja kulttuuri).

Vuonna 2014 yhteensä 38 virastosta vain kuuden viraston johtajana oli nainen.

Sitoutuminen sukupuolten tasa-arvoon

Euroopan komission asiakirjassa *Strateginen sitoutuminen sukupuolten tasa-arvon edistämiseen vuosina 2016–2019* vahvistetaan komission olevan sitoutunut edistämään naisten ja miesten tasa-arvoa päätöksenteossa.

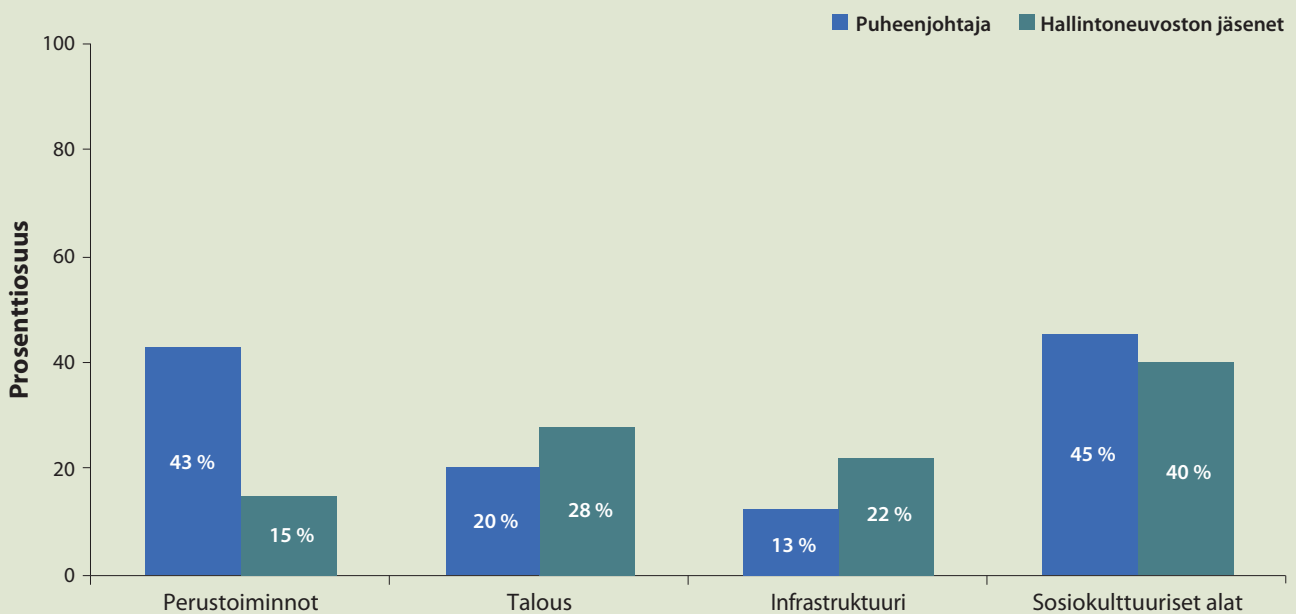
Komissio on ilmoittanut myös parantavansa sisäistä sukupuolijakaumaa asettamalla tavoitteeksi, että

40 prosenttia komission perustamien komiteoiden ja asiantuntijaryhmien jäsenistä on jompaakumpaa sukupuolta.

Euroopan parlamentti on kehottanut toistuvasti jäsenvaltioita lisäämään naisen edustusta päätöksentekokelemissä, ja se on pyytänyt komissiota ehdottamaan lainsäädäntöä - myös kiintiöitä - naisten edustuksen lisäämiseksi 40 prosenttiin yritysten hallintoelimissä vuoteen 2020 mennessä.²

² Ks. 6. heinäkuuta 2011 annettu päätöslauselma naisista ja yritysjohtajuudesta (2010/2115(INI)) sekä 13. maaliskuuta 2012 annettu päätöslauselma naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa 2011 (2011/2244(INI)).

Naiset EU:n virastojen hallintoneuvostoissa vuonna 2015 (aloihin perustuva jaottelu)

Euroopan tasa-arvoinstituutti

Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) on EU:n tasa-arvoasioiden tietokeskus. EIGE tukee poliittisia päättäjiä ja kaikkia asiaan liittyviä elimiä niiden pyrkimyksissä naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteuttamiseen kaikkialla Euroopassa tarjoamalla heille erityisasiantuntemusta sekä vertailukelpoisia ja luotettavia tietoja sukupuolten tasa-arvosta Euroopassa.

Lisätieto:

<http://eige.europa.eu>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
twitter.com/eurogender
[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)
eige.sec@eige.europa.eu
 +370 5 215 7444

Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE)
 Gedimino pr. 16
 LT-01103 Vilnius
 LIETUVA/LITHUANIA

Paper: MH-02-16-054-FI-C 978-92-9493-133-7 10.2839/453982
 PDF: MH-02-16-054-FI-N 978-92-9493-131-3 10.2839/155311